

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Міщенко Анастасія Сергіївна, 1997 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році Запорізький національний університет за спеціальністю «Політологія», виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Політологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 17.051.112, утворена наказом Запорізького національного університету, Запоріжжя, від «08» жовтня 2024 року № 446 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради -

Арабаджієв Дмитро Юрійович, доктор політичних наук, професор, начальник науково-дослідної частини, професор кафедри бізнес-адміністрування та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Запорізький національний університет
Рецензентів -

Хорішко Лілія Сергіївна, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології, Запорізький національний університет

Заїка Олена Вікторівна, кандидат з державного управління, доцент кафедри філософії, публічного управління, соціальної роботи, Запорізький національний університет

Офіційних опонентів -

Коч Світлана Вадимівна, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Лавриненко Ганна Андріївна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, на засіданні «17» грудня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» Міщенко Анастасії Сергіївні на підставі публічного захисту дисертації «Трансформація регіоналізму в умовах децентралізації влади в Україні» за спеціальністю 052 Політологія.

Дисертацію виконано у Запорізькому національному університеті, Запоріжжя.

Науковий керівник Горло Наталя Віталіївна, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології, Запорізький національний університет.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису державною мовою.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для розвитку галузі знань «Соціальні та поведінкові науки», що відповідає вимогам пункту 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 21 наукову публікацію за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України, що відповідають вимогам пункту 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами):

1. Міщенко А. С. Регіоналізм як предмет сучасного політичного дискурсу. Актуальні

проблеми філософії та соціології. 2021. №31. С. 94-98.

2. Міщенко А. С. Вплив COVID-19 на регіональні процеси у світі. Регіональні студії. 2022. №29 С. 62-66.

3. Міщенко А. С. Особливості місцевих виборів у міські ОТГ у 2015 та 2020 рр.: порівняльний аналіз (на прикладі Запорізької області). Регіональні студії. 2023. №33. С. 76-81.

4. Міщенко А. С. Основні чинники розвитку регіоналізму в Україні в умовах децентралізації влади. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2023. № 49. С. 301-307.

5. Міщенко А. С. Особливості розвитку політичних процесів на субнаціональному рівні: аналіз експертної думки. Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць. 2024. №73. С. 71-78.

Зазначені статті відповідають темі дисертації та висвітлюють основні наукові результати дисертаційної роботи, мають обґрунтування отриманих наукових результатів, відповідають поставленим у статтях завданням, мають обґрунтовані висновки, що відповідає пункту 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Науковий рівень дисертації та наукових публікацій Міщенко Анастасії Сергіївни є достатньо високим, при цьому нею дотримано вимоги академічної доброчесності. Рівень набуття здобувачкою теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей є достатньо високим.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова ради – Арабаджієв Дмитро Юрійович, доктор політичних наук, професор, начальник науково-дослідної частини, професор кафедри бізнес-адміністрування та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Запорізький національний університет – оцінка позитивна без зауважень.

Рецензент – Хорішко Лілія Сергіївна, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології Запорізького національного університету – оцінка позитивна із зауваженнями, які не знижують науково-практичне значення роботи:

1. У дисертаційній роботі значну увагу приділено дослідженню рівня суб'єктності регіональної та місцевої еліти в умовах децентралізації. На наш погляд, бажано було б також конкретизувати рівень суб'єктності правлячої політичної еліти у визначенні змісту та механізмів реалізації реформи децентралізації, що посилює авторські висновки відносно тенденцій трансформації регіоналізму в Україні.

2. На с. 44 авторка зазначає, що «...політичний регіоналізм здатен вносити як конструктивні зміни до політичної системи, так і деструктивні». Яка думка автора щодо того, чи регіоналізм, реалізований в умовах децентралізації влади, нівелював можливість виникнення регіонального сепаратизму в Україні?

3. У підрозділі 2.2. йдеться про формування регіональних політичних режимів. Бажано було б на прикладі конкретного регіону розкрити специфіку політичного режиму, який сформувався під впливом низки чинників внутрішнього і зовнішнього характеру

Рецензент – Заїка Олена Вікторівна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи Запорізького національного університету – оцінка позитивна із зауваженнями, які не знижують науково-практичне значення роботи:

1. Аналізуючи особливості трансформації регіоналізму в Україні, автору варто було б більш детально розкрити етапи становлення та розвитку регіоналізму в Україні як соціально-політичного явища.

2. За результатами проведеного дослідження, автором запропоновані детальні науково-практичні рекомендації органам публічної влади щодо вдосконалення розвитку регіоналізму в Україні в умовах децентралізації влади. Найбільш структуровано вони представлені у підрозділі 3.3. (с. 211-213). Зокрема, автор детально визначає, які заходи мають бути здійснені як під час дії воєнного стану, так і після його завершення. Поряд із цим, варто було б дати авторську оцінку часовим рамкам щодо можливостей застосування даних рекомендацій після завершення дії воєнного стану.

3. У рецензованій дисертації, на наш погляд, бракує різноманітних наглядних форм викладення матеріалу – схем, таблиць, графіків. Наявність таких матеріалів оптимізувало б сприйняття даної роботи.

Опонент – Коч Світлана Вадимівна, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова – оцінка позитивна із зауваженнями, які не знижують науково-практичне значення роботи:

1. Сучасні процеси регіоналізації в Європі, а також політика просторового планування, що базується на визнанні регіону модульною одиницею реструктуризації європейського простору, характеризуються низкою важливих тенденцій: посилення ролі регіонів через впровадження принципу субсидіарності, закріплення правосуб'єктності регіонів, визнання автономії місцевих органів влади, надання права адміністративним одиницям нижчого рівня брати участь у регіональних угодах міждержавного характеру, створення мережі регіональних парламентів, і реалізація стратегії «багаторівневого управління». У цьому контексті постає питання: як зазначені процеси вже вплинули на політичний та адміністративний простір сучасної України? Які з цих тенденцій можуть бути інтегровані до проєктів розвитку територіально-політичної системи України з урахуванням її особливостей?

2. У ході дослідження автор розкриває сутнісні особливості «нового» та «старого» регіоналізму. Враховуючи сучасні процес регіоноутворення, як автор оцінює взаємну динаміку та наслідки цих двох процесів «старого» та «нового регіоналізму»? Чи слід ці процеси розглядати як паралельні або взаємовиключні? Також на наш погляд бажано було б розглянути особливості «нового» регіоналізму у контексті сьогоденного стану регіоналізму в Україні.

3. Робота б мала б більш практичний характер, якби автор на основі порівняльного аналізу розглянув особливості трансформації регіоналізму в сусідніх європейських країнах, які пройшли шлях децентралізації влади. Це дозволило би дослідити як успішні практики регіоналізації впливають на українську модель децентралізації.

Опонент – Лавриненко Ганна Андріївна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політології та соціології Київського столичного університету ім. Бориса Грінченка – оцінка позитивна із зауваженнями, які не знижують науково-практичне значення роботи:

1. У ході дослідження автор використовує поняття «локалізм», під яким розуміється посилення пріоритету локального чинника внаслідок зміщення центру суспільно-політичного життя на рівень громад (с. 94). Бажано було б розширити обґрунтування змісту даного поняття та більш детально розглянути кореляцію даного поняття з регіоналізмом та децентралізацією.

2. У дисертаційній роботі дослідник акцентує вагому увагу на ролі громадськості як провідного суб'єкту розвитку регіоналізму в умовах децентралізації державної влади в Україні (с. 137-162). Однак потребує більшої деталізації характеристика інструментів активізації суспільства та актуалізації ролі громадського сектору, що у подальшому допомогло б більш чітко структурувати відповідні рекомендації.

3. В одному із завдань дисертації вказується необхідність дослідити зміну векторів політичного впливу на місцевому і регіональному рівнях як чинник регіональної трансформації. У ході дослідження автор розкриває особливості партійної трансформації, трансформації ролі політичної еліти (с.108-136), але, доцільно було б конкретизувати,

наскільки змінилася політична роль регіонів в умовах децентралізації державної влади в Україні.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ17.051.112 **присуджує** Міщенко Анастасії Сергіївні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Дмитро АРАБАДЖИСВ